

Sametinget

■ Dalai Lama ble mottatt av Sametinget, men ikke av Regjeringen. Det samme skjer med andre utenlandske aktivister. Sametingspresidenten innrømmer at hun går mot norsk utenrikspolitikk. – Vi gjør selvstendige vurderinger av hvordan vi opptrer internasjonalt, sier Aili Keskitalo.

■ Samene har allerede fått en New York-ansatt. Et samisk EU-kontor kan bli neste skritt. Urfolk på Borneo forteller at samene inspirerer dem, mens de kjemper mot norsk selskap.

AV TORBJØRN TUMYR NILSEN torbjorn@nytid.no

Urfolk. Denne uka diskuterte Sametinget i Karasjok sitt internasjonale engasjement. Målet er at en «Sametingsmelding om internasjonalt arbeid» skal være ferdig våren 2015.

Men først skal FNs verdenskonferanse om urfolk i New York arrangeres 22. september, med Sametinget i fremtredende posisjon. Det finnes allerede samisk representasjon i New York. Nå vurderes eget samekontor også i Brussel, EUs hovedstad. Dermed vil samenes folkevalgte organ i Finnmark kunne hoppe over Oslo og Stortinget på vei til EU og Europa.

– Jeg vil ikke definere det vi holder på med som utenrikspolitikk, sier sametingspresident Aili Keskitalo (Norske Samers Riksforbund) til Ny Tid.

Vi får tak i henne midt i en travel ple-

numsuke, hvor blant annet sametingsmeldingen om internasjonal engasjement skal drøftes.

– I den grad utenrikspolitikk må ha en stat å representere, er det ikke riktig begrep. Vi representerer et folk, samefolket, overfor andre folk. Det kan være det norske folk, eller andre urfolk eller stater, sier Keskitalo, som ble president for Sametinget for andre gang etter valget i høst.

Men samtidig forsikrer hun:

– Vi gjør selvstendige vurderinger i hvordan vi opptrer internasjonalt.

Hun mener samisk politikk per definisjon er internasjonal. Da Tibets åndelige leder besøkte Norge i mai, møtte nobelprisvinneren ikke statsminister Erna Solberg eller stortingspresidenten, men snarere sametingspresident Keskitalo.

– Vi er jo et grenseløst folkeslag og bor innenfor fire forskjellige stater, der nasjonale grenser splitter oss. Vi har rett til å forvalte vår natur og kultur uavhengig av at noen stater har valgt å legge sine grenser over vårt område. Vi er derfor internasjonale av natur, sier sametingspresident Keskitalo.

UD-svaret

Det virker til nå ikke som UD oppfatter Sametinget som noe spesielt viktig å kommentere eller engasjere seg i. Utenriksminister Børge Brende (H) hadde ikke mulighet til å svare spørsmål om det nye samiske internasjonale engasjementet da Ny Tid tok kontakt. «Vi klarer dessverre ikke å få til et svar i dag», sier kommunikasjonsrådgiver Veslemøy Lothe Salvesen i Utenriksdepartementet til Ny Tid.

I mai fikk Keskitalo en god del oppmerksomhet i norske medier da hun, i motsetning den norske regjeringen, møtte Tibets åndelige leder Dalai Lama i Oslo. Hun uttalte da at hun synes det var «beklemmende» at ikke statsministeren, utenriksministeren eller stortingspresidenten møtte fredsprisvinner Dalai Lama, 25 år etter at han fikk Nobelprisen i 1989.

Men dette er ikke første gang Sametinget går på tvers av gjeldende norsk interessebasert utenrikspolitikk. I 2012 gjestet Francois Paulette, fra Dene-folket i Canada, landet. Paulette var sterkt kritisk til hvordan multinasjonale oljeselskaper ødela hans urfolks naturgrunnlag. Norskeide Statoil var en av synderne, med deres store satsing på tjæresand.

Og Sametinget støttet da Paulette og kampen mot blant annet Statoil, som er eid av den norske stat: «Sametinget er meget opptatt av å samarbeide med andre urfolk, og Sametingsrådet aksepterer ikke at Statoil gjennomfører prosjekter i urfolksområder uten å innhente forhåndsinformert samtykke fra de berørte urfolk», uttalte visepresident Laila Susanne Vars.

Sarawak-inspirasjon

I mai i år gjestet et annet folk Sametinget. Da var det urfolk fra Sarawak i Malaysia som var kritisk til norske Norconsult sin involvering i et vannkraftprosjekt i deres leveområder på Borneo-øya.

I Oslo forteller delegasjonen at de møtte stengte dører hos Norconsult. Men hos Sametinget ble de godt mottatt. For de besøkende fra Borneo vekket samenes historie i Norge inspirasjon.

– Altakampen var en milepæl for samene i Norge. Deres motstand ga dem selvtilit og respekt i det norsk samfunnet.

«Vi har rett til å forvalte vår kultur uavhengig av at noen stater har valgt å legge sine grenser over vårt område.»

Aili Keskitalo,
sametingspresident

Altakampen inspirerer meg til å kjempe videre, sier Sarawak-leder Peter Kallang til Ny Tid. Og han utdyper:

– Det er rart at Norconsult, som tjener penger i Sarawak, ikke vil møte menneskene som blir berørt av arbeidet deres, men at samefolket, som ikke har noe ansvar for

BORNEO: Sarawak-folket fikk ikke til møte med makten i Sør-Norge, men dro til Sametinget i Karasjok og fikk møte sentrale samiske folkevalgte. Her er Peter Kallang (t.v.), Maria Ajang og Lah Jok med sametingspolitiker Tore Bongo, en av lederne av Alta-aksjonen og mangeårig leder av Alta sameforening. FOTO: BMF

